

“ΧΩΡΙΣ ΓΑΝΤΙ”

Τοῦ κ. ΑΛ. ΛΙΔΩΡΙΚΗ

(ΘΙΑΣΟΣ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ)

*Ήταν πολὺ δικαιολογημένο τὸ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον μὲ τὸ ὁποῖον παρηκολούθησε, προχθὲς τὸ βράδυ, τὸ ἀθηναϊκὸν κοινὸν τὴν πρώτη τῆς κωμωδίας τοῦ κ. Ἀλέκου Λιδωρίκη. Ξανάβλεπε, ὕστερα ἀπὸ χρόνια, ἔργο συγγραφέως πού τὸν εἶχε χειροκροτήσει πολλὰς φορές γιὰ τὶς εὐχάριστες ὥρες πού τοῦ εἶχε προσφέρει καὶ γιὰ τὶς ἐπιτυχίες του σὲ εἶδη — τὸ ἐλαφρὸ δράμα, τὴν κωμωδία — ὅπου φανέρωνε τάλαντο πραγματικόν, καὶ πού τοῦ ἔδιναν μιὰ θέσιν ἐκλεκτὴν ἀνάμεσα στοὺς θεατρικοὺς συγγραφεῖς τῆς γενεᾶς του.

Μαζὶ μὲ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ ἦταν φυσικὸ πολλοὶ θεαταὶ νὰ ἔφερναν στὸ νοῦ τους τὰ παλιὰ ἔργα τοῦ κ. Λιδωρίκη καὶ νὰ τὰ παρέβαλλαν μὲ τὸ καινούργιον. Δὲν μπορῶ, φυσικά, νὰ ξέρω τί συμπέρασμα ἐβγαζαν ἀπὸ τὴν σύγκριση, πάντως ὅμως θὰ διαπίστωναν διαφορὰς ἀρκετὰς καὶ ἀρκετὰ χτυπητὰς. Στὰ παλιὰ ἔργα τοῦ κ. Λιδωρίκη ὑπῆρχε ὑπόθεσις πολὺ ὁρατὴ καὶ πλοκὴ, καὶ αὐτὰ ἦσαν τὸ πρωτεῖον στοιχείον. Ἡ εἰρωνεία ἐπίσης ἐπρόβαλλε κάθε τόσο, εἰρωνεία πού τὴν κινούσαν ἄνθρωποι, καταστάσεις, ἀκόμα καὶ ἡ ἴδια ἡ διάθεσις τοῦ συγγραφέως νὰ διασκεδάσῃ, εἰρωνευόμενος, χωρὶς ἡ εἰρωνεία του νὰ ἔχῃ πάντοτε στόχο συγκεκριμένον. Τέλος, τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα ἔργα, μολονότι ἀνάδιναν ἐδῶ κι' ἐκεῖ ἓνα ἀέρα κοσμοπολιτικόν, ἦσαν τοποθετημένα σὲ ἑλληνικὰ περιβάλλοντα — ἀθηναϊκά — βλέπαμε σ' αὐτὰ “Ἕλληνες, μ' αἰσθήματα καὶ ἦθη ἑλληνικά.

Στὴ νέα κωμωδία τοῦ κ. Λιδωρίκη «ὑπόθεσις» σχεδὸν δὲν ὑπάρχει, πάντως δὲ φαίνεται νὰ εἶναι στοιχεῖον οὐσιαστικόν τοῦ ἔργου, ἡ εἰρωνεία θέλει νὰ γίνῃ σάτυρα, παίρνει, τοῦλάχιστον, τὸν τύπον σατυρικοῦ, τὰ πρόσωπα ἀνέκουν σὲ μιὰ φανταστικὴ κοσμοπολιτικὴ κοινωνία, καὶ τὸ περιβάλλον ὅπου ξετυλίγεται ἡ κωμωδία εἶναι ἐντελῶς φανταστικόν, ἓνα ἀκατοίκητο σπίτι στὰ ὕψη ἐνὸς βουνοῦ ὅπου, ἔχοντας χάσει τὸ δρόμον τους, θρῖσκουν κατὰ φύγιν τὰ μέλη μιᾶς «κρουαζιέρας» μὲ δούκες καὶ δούκισσες καὶ μὲ τὴ νεαρὴν καμαριέρα τῆς μιᾶς ἀπὸ τὶς δούκισσες. Μὲ τὰ ἑπτὰ τούτα πρόσωπα καὶ μ' ἓνα ληστήν, πού τοῦ παίρνει εὐθὺς τὸν ἀέρα ἡ Μαριάννα — ἡ καμαριέρα — γιὰτὶ ὁ κακομοῖρης εἶναι ἓνα κομμάτι μάλαμα καὶ στὸ τέλος προσλαμβάνεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐνὸς ἀπὸ τοὺς δούκες, συνθέτει ὁ κ. Λιδωρίκης τὴν κωμωδίαν του. Φυσικά — τέτοιο περίπου θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ ὕλικόν της — παρακολουθοῦμε στὶς τρεῖς πράξεις της, ἀντιζηλίους ἐρωτικὰς, παραξενιὰς, τσακώματα, ἐκδηλώσεις παθῶν — οἰνοποσίας, χαρτοπαιξίας — τὰ ξεσπάσματα τοῦ ἐρωτισμοῦ μιᾶς ἀπὸ τὶς δούκισσες καὶ τὸ εἰδύλλιον τῆς Μαριάννας μὲ τὸν νεώτερον ἀπὸ τοὺς δούκες, τὸ ὁποῖον καταλήγει σὲ γάμον, ἀφοῦ δοθῇ εἰς τὴν καμαριέρα ἡ εὐκαιρία, μαζὶ μὲ τὴν καλωσύνην καὶ τὴν ἐξυπνάδα καὶ τὴν ἐξαιρετικὴν της καπατσουσύνην, νὰ ἐκδηλώσῃ καὶ τὰ δημοκρατικὰ της αἰσθήματα.

Ἡ καμαριέρα χρησιμεύει στὸν κ. Λιδωρίκη καὶ γιὰ τὴν πλοκὴν τοῦ ἔργου του — ἐκείνην πού διαγράφεται ἀχνὰ κάτω ἀπὸ τὴν σάτυρα — ἀλλὰ καὶ σὰν κύρια ἀντίθεσις εἰς τὴν ἐπιτήδευση καὶ εἰς τὴν κενότητα τῶν ἀριστοκρατῶν. Αὐτὸς εἶναι ὁ στόχος τῆς σάτυρας τοῦ συγγραφέως, καρικατοῦρες πού τὶς συναντήσαμε σὲ πλῆθος θεατρικὰ ἔργα καὶ μυθιστορήματα, καὶ πού, ἐδῶ κι' ἐκεῖ, φαίνονται λιγάκι ὑπερβολικὰς ἀκόμα καὶ γιὰ κωμωδίαν. Ὁ κ. Λιδωρίκης κάνει τοὺς ἀριστοκράτας τοῦ μέλη «κρουαζιέρας» καὶ τοὺς τοποθετεῖ στὰ ὕψη ἐνὸς βουνοῦ. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι ἀρκετό, βέβαια, γιὰ νὰ παρουσιασθοῦν μὲ νέα ὕψη οὔτε γιὰ νὰ φανερώσουν βαθύτερα γνωρίσματα τοῦ ἑαυτοῦ τους. Κινούνται μέσ' εἰς τὴν συμβατικότητά καὶ εἰς τὸν αὐτοματισμὸν τῶν μικροπαθῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων πού συναντοῦμε σὲ ὅλα τὰ τέτοιου εἴδους πρόσωπα, σ' ἐκεῖνα ἐννοῶ πού δὲν τὰ κύτταξε τὸ μάτι ἐνὸς πραγματικοῦ σατυρικοῦ συγγραφέως.

Κρίνω ὅμως ἴσως μὲ αὐστηρὰ κριτήρια ἓνα ἔργο πού μοναδικὴν πρόθεσίν του εἶναι νὰ μᾶς διασκεδάσῃ. Καὶ αὐτὸ πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅτι τὸ ἐπιτυγχάνει τὸ «Χωρὶς Γάντι». Διασκεδαζοῦμε μὲ τοὺς δούκες καὶ τὶς δούκισσες καὶ μὲ τὶς γαλυφιὰς τῆς Μαριάννας καὶ μὲ τὸν ληστήν, πού θὰ μπορούσε μιὰ χαρὰ νὰ εἶναι καὶ αὐτὸς μέλος τῆς «κρουαζιέρας», καὶ μὲ τὸν διάλογον, πού κυλᾷ ἀβίαστα καὶ πού παίρνει, ἐδῶ κι' ἐκεῖ, τόνους χαριτωμένους. Τὸ ἐπιμελημένον, ἐξ ἄλλου, ἀνέδασμα τοῦ ἔργου καὶ ἡ πολὺ ἐπιτυχημένη ἐρμηνεία του αὐξάνουν τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ θεατοῦ. Δὲν τὸν κάνουν ὅμως — τὸν ἐνημερωμένον θεατὴν — νὰ ἐγκαταλείψῃ τὶς ἀξιώσεις του γιὰ ἔργα μεσσότερα, ὅπου νὰ ἐκφράζεται πρὸς βαθειὰ καὶ πρὸς οὐσιαστικὰ ὁ ψυχικὸς καὶ ὁ πνευματικὸς κόσμος τοῦ κ. Λιδωρίκη.

ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ